

A Társság

Az entente áldozata: a pusztuló reimsi székesegyház.

D. HOBE & CO
LIKOR KÜLÖNLEGESSÉGEI

HOBE TRIPLE SEC
HOBE CHERRY BRANDY
HOBE CRÈME D'ANANAS
HOBE CRÈME DE BANANE
HOBE CRÈME DE CACAO
HOBE CRÈME DE MENTHE
HOBE CRÈME DE VANILLE

SPEZIALITE
HOBE GRAND MONARQUE

Vérszegényeknek és lábbadozóknak KRIEGNER-féle

Tokaji China-vasbor

a legjobb! — Kapható minden gyógy-szertárban. Ára K 6.60 és K 3.50.

BARAKONYI KOVÁCSY FERENC BORTERMELŐ

Sajáttermésű TOKAJHEGYALJAI borairól.

SZŐLŐK :: TÁLLYÁN :: PINCÉK

Valódi garantált tiszta Tokaji borok minden előkelő bor- és csemegeüzletben kapható.

KIÁLLITÁSI KITÜNTETÉSEK:

Szeged	1876	S.-A.-Ujhely	1881	Budapest	1896
Páris	1878	N.-Kikinda	1884	Páris	1900
Székesfehérvár	1878	Budapest	1885	Pozsony	1902
Kassa	1880	Brüsszel	1888	Pécs	1907

Vezérképviselő:

KARÁCSONYI FERENC BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 10.

Nedves lábak

ellen csak úgy védekezhetünk, ha a bakancsot, csizmát a rég bevált izoláló hatású „CAMPOLIN” törvényileg védett vízhatlan bőrkencsccsel kenjük. Kérjen prospektust az egyedüli gyártója: **Krayer E. és Társa cégtől Budapest, V., Váci-ut 34. szám.** Fiókok: V. kerület, Váci-ut 6. szám és IV. kerület, Királyi Pál-utca 20. szám (Kálvin-tér mellett). — III. kerület, Flórián-tér 18. szám. — Újpesten: Árpád-ut 40.

Rácz Daniel

Budapest,

IV., Liggyó-utca 2.

LOHR MÁRIA · KRONFUSZ

Gyár és fő-üzlet: Budapest, VIII., Baross-utca 85.

A főváros első és legrégebb csipkétisztító-, vegytisztító és kelmfestőgyári intézete alapítva 1867. évben

Telefon József 2-37
Fiókok: II., Fő-utca 27., IV., Eskü-ut 6, Kecskeméti-utca 14, VI., Andrássy-ut 16, VI., Teréz-körut 39 V., Harmincad-u. 4, VIII., József-körut 2

EGYENRUHÁK

garantált legjobb gyapjuszövetekből, meleg ruhák és könnyebbek is. **Stájerpíztoly K 40.** — **Gyulay-táska K 15.** — **Kardbojt K 4.** — **Kardkötő K 6.** — **Meleg keztyű K 4.** — **Gyapju gamásni K 7.** — **Tábori takaró K 12.** — **Hátizsák K 8.** — **Évőcsésze fedővel K 1.50.** **Tábori kulacs K 3.** — és **feljebb** és minden cikk, melyre a hadseregnek a táborban szüksége van, nagy választékban, jutányos árban beszerezhető.

TILLER MÓR ÉS TÁRSA

csász. és kir. udvari és kamarai szállítóknál
BUDAPEST, IV. KERÜLET, VÁCI-UTCA 35. SZÁM.
Ezredeknek, kereskedőknek nagyban vételnél árendedmény.

Téli divat.

Földszint: bársonyok, posztók, divatkelmék és selymek.

Első és második emelet: utcai-, séta- és estélyi ruhák. Prémárúk, bundák, szörme-garnitúrák, echarpes és karmantyú.

ÁRVAY JÁNOS ÉS TÁRSA

CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI UDVARI SZÁLLITÓ

BUDAPEST, V., BÉCSI-UTCA 9. SZÁM.

ALAPITTATOTT 1849.

LITTKÉ

*Casino
for England
Cremant Rosé
Sport*

A Társaság

SZÉPIRODALMI ÉS KRITIKAI HETILAP

A PARK-KLUB, AZ URI-KLUB, A GOLF-KLUB, A MAGYAR UNIO-KLUB ÉS A POZSONYI URI-KLUB HIVATALOS LAPJA

FŐSZERKESZTŐ: DOBAY ISTVÁN DR. – TÁRSSZERKESZTŐ: SZÉNÁSY SÁNDOR DR. EGYETEMI MAGÁNTANÁR.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, RITZ-SZÁLLÓ. – TELEFONSZÁM: 60-88.

II. évf.
44-dik szám.

Előfizetési árak: egy évre 18 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 kor. Egyes szám ára 40 fill.

Budapest,
1915 november 4.

A REIMSI KATEDRÁLIS.

Berlin, szeptember 30. A porosz hadügyminiszter egy közlése oly részleteket tartalmaz, a melyek bebizonyítják, hogy a reimsi dóm lövetését a franciák katonai intézkedései tették szükségessé. Igazolja ezt az *Illustration* című francia folyóirat tudósítása, továbbá egy angol ember jelentése, a mely szerint a templom tornyán a vöröskereszt lobogó mellett egy telefon, egy villamos áramtelep és katonaszobák voltak elhelyezve. A *Times* párisi tudósítója a székesegyház közelében egy francia tüzérparkot látott erős gyalogsági fedezettel. Ezek után szinte önként pattan le Németország becsületéről a vád nyila, melyet a franciák világhíres költője, Edmond Rostand, a *Cyrano*, a *L'Aiglon* szerzője, költői szempontból csodaszép versében, a *La cathédrale*-ban veszedelmesen megvesztegető szép formában röpit világgá. A szép, a világháború borzalmaiban is szép marad, nincs okunk Rostand mérgezett nyilától Németországot féltetni, az ellenség nyelvén írott Rostand-verset eredetiben közöljük s melléje állítjuk Kiss Menyhértnek *A Társaság* hasábjain f. évi január 28-án megjelent, keresetlen szavakkal, magyaros érzéssel megírt gyönyörű költeményét is

LA CATHÉDRALE.

Ils n'ont fait que la rendre un peu plus
[immortelle.

L'Oeuvre ne périt pas, que mutilé un gredin.
Demande à Phidias et demande à Rodin
Si, devant ses morceaux, on ne dit plus:
„C'est Elle!“

La Forteresse meurt quand on la démantèle.
Mais le Temple, brisé, vit plus noble; et
[soudain

Les yeux, se souvenant du toit avec dédain,
Préfèrent voir le ciel dans la pierre en
[dentelle.

Rendons grâce — attendu qu'il nous
[manquait encor
D'avoir ce qu'ont les Grecs sur la colline d'or:
Le Symbole du Beau consacré par
[l'insulte! —

Rendons grâce aux pointeurs du stupide
[canon
Puisque de leur adresse allemande il résulte
Une Honte pour eux, pour nous un
[Parthénon!

Edmond Rostand.

A REIMSI DÓMBAN.

Magyar tüzér a reimsi dómban,
A megrepedt ívek alatt
Áll szegett fővel, meghatottan,
S lelkéből bús sóhaj fakad . . .

A szent tábernákulum ott van,
Az oltáron virágfüzér,
Ajka remeg, hős szive dobban,
S így sóhajt a magyar tüzér:

„Istenatyám! E nagy viharban
Szenvedett csodás templomod:
Ágyum is, ámbár nem akartam,
Rá egy-két gránátot dobott . . .

De kis fatornyos templomomat,
Otthon, Duna-Tisza közén:
— Bünbánatomul, óh, fogadd, fogadd, —
Ezzel védelmeztem meg én.

A franciák e csodás dómban
Sem hisznek benned, Istenem:
De a fatornyos, kis templomban
Ott vagy Te a szivekbe' benn“ . . .

Kiss Menyhért.

RUTH

DÉLKELETI TÖRTÉNET

IRTA:
LÁZÁR ISTVÁN
ILLUSZTRÁLTA:
MARTON FERENC 1933

XIX.

A nyolcadik öszvér.

Az asszonyok jajgatva futottak a város felé, erőtellenül bukdácsoltak a göröngyön. Vagy hárman Boáz haldokló szolgálja fölött siránkoztak. Dina kétségbeesve tördelte kezét.

— Ruth... Lelkem néném!...

A holdfény citromsárgára világosodott s a mezőt beragyogta messzire. A moábiták forgatagos árnyéka föltűnt a földek végén, a kisérteties holdsütésben.

Viszik! S ők többé sohasem látják nénjüket... Boáznak is minden öröme oda van... Csak egy pillanatig gondolkozott Dina, s megfutamodott a továtűnő árnyékok után, kik délkeletnek tartottak Tékoa irányába, egyenest Judéa pusztája felé.

Kiabáltak utána, de nem állott meg, tovairamodott a földeken; fejét a holdsütött éjszakába furta s rohanást futott Bakbakkár után, noha már elnyelte őket a sárgáskék homály. Meg-megbotlott a határbarázdákban, tarló vérezte lábaszárát, de lankadatlan futással iramlott tovább. A szellábu zergék szökdelnek úgy, mikor a mezőbe lejönnek. Pedig gondolhatta volna, hogy nem éri utól, s ha elérné is, a moábiták bizonyosan megölik!

Egy ember baktatott valahonnan Bethlehem felé. Jerúsálembe ment Misáel fiának a lakodalmára. Öszvércsikón ült-lógott jobbra-balra, bóbiskolt a jámbor. Majd lefordult az öszvér hátáról, mikor álomba révedő szemével megpillantotta a feléje lebegő asszonyalakot...

A következő szempillantásban már előtte volt.

— Engedj... — zihálta, — az öszvért...!

Remületében lecsuszott hátul az öreg héber: azt hitte szellem...

— Adonai!

A szellem a nehéz batyut rádobta s az öszvérré röpült; megfordította, megverte a kötőfék szárával s eltűnt hamar a lilás homályban, mint egy álombeli kép.

— Lilith...!

A vén zsidó kerekre pattant szemmel bámult a gonosz után, majd elkezdett ravaszul mosolyogni: nem vette észre Lilith, a kárhozott, hogy drága ajándék van a batyujában s csak az öszvércsikót vitte el... vigye!

Ment pedig Dina végig a patak mellett, mely Kirjáth-Jeárim felől folydogált. (Erős és jófutó volt az öszvércsikó, s terhétől szabadulván, nyehegve törtetett az ösztöne után.) Élesen kémlelte a csendes éjszakát s egyszer csak öröm és rémület szállta meg: a távolban megpillantotta Bakbakkár öszvércsapatát.

Megfutamította az erős öszvért, betört a pusztá torkába s kis idő múlva úgy vette ki az aranysegélyes, lila ködben, hogy az előtte futó öszvérek alakja megnagyobbodik! Hirtelen oldalt húzott a cserjék árnyékába; összeszedte magát és elgondolkozott.

Igen! Boáz eddig már kitört Bethlehem kapuján s öszvérei alatt dübörög a föld! Az ő ezüstnyerges öszvérei gyorsabbak a madárnál s bizonyosan elérik Bakbakkárt, hacsak irányt nem veszteszenek... Ej, hát mirevalók Boáz nagy kutyái, melyek olyan vadak a

vérvástól, hogy az oroszlánt is szertetépnék? Nyomra vezetik azok az üldöző fegyvereseket... csak neki vigyáznia kell!

Gondolt egyet: lekapta fejeről a selyemkendőt, csíkot hasított belőle s ledobta jelül. Majd megismeri Boáz a leánya virágos kendőjét s azt mondja: ihol, a lányom keszkenője, hamar emberek!

Közben Bakbakkár szem elől vészett. Csapatát eltakarták a feketedő terebinthusok. Megijedt, megiramodott, még sebesebben tört be a pusztába, s az ösvényhajlásnál megint csak előbukkant a hétöszvéres hat moáb.

Csak annyira lehettek, hogy kővel megdobhatta volna valamely erőskaru ember. Nagysebese a mély árnyékba ugratott s dobogó szívvvel nézte, hogy mit csinálnak a bozót szélén, mert erdőforma, sűrű bozót volt a helyen.

A moábiták — jól látta a tiszta holdvilágnál — leszálltak a nyeregből s félhangos izgalommal néztek a földön valamit. Az, ki Bakbakkár lehetett, káromkodva térdelt a földön, s úgy tűnt, mintha zsákot emelgetne, a miben gypju van...

Ruth! Mi történhetett? Vajjon él-e, vagy megölte az izgalom? Oh, istenem... Kapta magát, lelépett az öszvérről, s az árnyékban lelapulva, lábujjhegyen odaosont a moábitákhoz.

— Az ijedtség lőn a megrontója, — mondta Bakbakkár, — de már jobban van, eszmélkedik, csak szibbadt a fáradságtól; hadd pihenjen egy keveset...

— De hátha jönnek? — kérdezte Abi. — Boáznak másfélezer szolgálja vagyion!

— Ne félj, — nevetett Bakbakkár, — a pusztában ezer nyom van s ki tudhatná, hogy melyik a miénk? Boáz most bizonyosan Efréta mezején kerget,

Hallotta Dina Ruth lázas pihegését...

vagy lefutott Gédor irányába ; esze ágában sincs, hogy mi a Sós-tengeren visszük haza, a kit választottam . . .

Dina meghúzódott a bozót mélyén, látta őket s hallotta minden szavukat.

— Lefutunk Engédi szőlőmezejéig, ott várnak szolgálaim a nagy bárkával . . . Éppen szemközt esik Engédi a moábita Aróer várossal, mely vagyon az Arnon pataka fölött. Ha egyszer hazamegyek, akkor jöhet Boáz : megvédelmez engem a mélek, a ki rokonom . . .

Hallotta Dina Ruth lázas pihegését s némán könyezett.

— Boáz bizonyosan sereget gyűjt, — mondta valamelyik moábita, — s Juda népével tör bé a földünkre. Meglátod, óh Bakbakkár, hogy baj leszen ebből!

— Pedig tőlem el nem veszik Ruthot! — hördült föl Bakbakkár. — Ha jön, lefutok Ruthal Czin pusztájába, vagy Midián földjén elrejttem magamat . . . Maga Kámos isten se vehetné el tőlem! . . .

Dina szive reszketett.

— Mely irányba is vagyon Engédi? — kérdezte valaki. — Azt mondom, siessünk, nehogy baj legyen . . .

Erős gondolat cikázott meg Dina homloka mögött, hogy a fénye a szemén kilövelt, mint a tűz. Megnézte, hogy mely irányba mutatják Engédi szőlőt, azzal visszahúzódott, mint a lappangó párdúc ; öszvérehez surrant s a bozót tulsó felében Engédi felé tovavágtatott.

A mélek úgy is rég várja az alkalmat, hogy kiköthessen Izráellel, s ez jó neki . . . — szólt Bakbakkár diadalmasan. — Ugy-e, megmutattam, hogy enyém leszen Máhlon felesége?!

Ruth megmozdult s hirtelen fölült.

— Ébren vagy, én szerelmesem? — ujjongott Bakbakkár. — Ne félj semmit, nem ér el Boáz! . . .

Odahajolt, hogy megölelje.

— Ne érints! — mondta Ruth valami komor iszonyattal. — Esküszöm, hogy ha meg mérsz csókolni, megölöm magamat, mihelyst megcselekedhetem! Meglakolsz, mert jön Boáz . . . Lelkimmel hallom ezüstnyerges öszvéreinek földrengető lábadobogását . . . Meglakolsz, Bakbakkár!

— Ne fenyegezz, mert megöllek! . . . — hörrent föl a mélek rokona. — Megöllek, ha nem szeretsz! . . .

— Ólj meg, — felelte Ruth csendesen, — mert sohasem foglak szeretni, Máhlon gyilkosa . . .

Bakbakkár letérdelt előtte.

— Oh, ne mondd ezt . . . És, kérlek, ne vedd föl fekete szavamat, mert a keserűség szava az . . . Szembe megyek én száz Boázzal is, csak szeress engem . . . ha nem is nagyon . . .

Ruth elfordult. Nem tudta nézni az embert. Titokban imádkozott Máhlon szelleméhez, aztán Bakbakkár intésére reménykedő, nyugodt szívvvel fölült a hetedik öszvére.

Gr. Andrássy Géza látogatása a Vilmos-huszároknál a dolniczi táborban. Tőle jobbra Berg báró alezredes.

Sarkotic tábornok, tartományi főnök, Unkelhäusser tart. főnök-helyettes és Rollinger altábornagy, várparancsnok kíséretében elhagyja a Kaisermoschéet október 4-én a király nevenapja alkalmából tartott istentisztelet után. báró Gutmann Henrik huszárhadnagy felv.

HUBERT J. E.

GENTRY CLUB

kapható minden nagyobb üzletben

ELSŐ MAGYAR
PEZSGŐ-GYÁR
POZSONYBAN

Alapított 1825-ben

Bolgár népfelkelők kiképzése Szófia közelében.

ANGOLOK GÖRÖG SZIGETEKEN.

Érdekes pillanatfölvételeket közöl az Echo de Paris-nak a Dardanellákba küldött munkatársa a szövetségesek tábori életéről a görög szigeteken. A Gallipoli-félszigeten levő lövészárkok lakói, mondja a tudósító, semmiben sem különböznek a francia fronton levő bajtársaiktól. Ha egyet látunk közülök, akkor mindnyáját ismerjük. A csendőrtől kezdve, a ki a Dardanellák legnagyobb belépő kapujánál mint kapus végzi hivatását, egész az idegen légióig, a tábor enfant terriblejéig, mindenütt ugyanaz a tipikus kép: óriás kákisiskák, alatta kicsiny, fekete, torzomborz szakállu hustömeg, a melyet két szem világít meg. A telhetetlen légyrajok és az összes ráncokba tóduló por miatt ez a szempár folytonosan idegesen hunyorgat. Aztán szemünkbe ötlük a sárga vászomból való rövid zubbony s ugyanily színű nadrág, a melyet széles flanel-öv tart össze, a mely egyuttal nadrágtartó és ing, továbbá szandálszinórból font talppal s minden elképzelhető színű és szövésű lábvédő. Az utóbbi a nagy hőségben nagyon kényelmetlen ugyan, de hozzá tartozik a formaruhához, mert ez adja meg a katonának igazi katonai karakterét. Sujtás, zsinór és minden egyéb rangjelvény a francia expedíciós hadseregben ismeretlen dolog. A tiszteket arról ismerik meg, hogy a kabátjuk zsebében leffentyűjük van és hogy mindennap borotválkoznak, a mi olyan országban, a hol ritka a víz s a hol a szakál hihetetlenül gyorsan burjánzik, igazán fényűzésnek mondható. Ezért az egyes fegyvernemeket is majdnem lehetetlen megkülönböztetni, az őrszem formaruhája egészen olyan, mint a csendőré s ezé olyan, mint a tüzéré. E miatt sokszor vannak félreértések s az az őrszem, a kivel néhány nappal ezelőtt megesett, hogy lakomáról visszatérő tiszteket pajtásoknak nézett és otromba élceket engedett meg magának velük szemben,

joggal védekezett azzal, hogy nem ismerte föl az urakat, mert szakáluk sem volt borotválva.

Mudrosz szigeten, a hol a főtábor van, nincsen ugyan hiány vízben, de azért mégis nagyon értékes folyadék. Az öreg emberek az ujonnan érkező katonáknak azonnal megmagyarázzák, hogy a szigeten egy liter víznek akkora az értéke, mint Franciaországban egy liter jó bornak. Az ujoncok erről hamarosan meg is győződnek. Nem beszélve néhány kutról, a melyet a konyhák számára tartanak fenn és a melynek víze a legnagyobb mértékben egészségtelen, csak egy forrás áll a csapatok rendelkezésére, a mely a francia tábor főutcájában van. Egy másik forrás a város főterén van. Ennek hívogató neve: A szerelmesek forrása. Ebből azonban csak a város lakóinak szabad inni. Itt táboroz szakadatlanul az asszonyok serege óriás agyagkorsókkal angol őrség oltalma alatt, a mely éjjel-nappal ügyel arra, hogy a katonák ne töltsék meg tábori kulacsukat.

A katonák számára fenntartott forrás a szomjas csapatok legkedvesebb találkozóhelye. Sorban állnak s őrség ellenőrzése mellett sóváron várják azt a pillanatot, a mikor rájuk kerül a sor. A szomjuhozók már reggel négy órakor gyülekeznek ezen a helyen, hogy szomjuságukat oltsák, mielőtt nehéz szolgálatukat megkezdik. És az ebéd ideje előtt újra megjelennek valamennyien és türelmesen várnak a két gerenda előtt, a mely vasuti sorompó módjára mindig csak egy embert bocsát keresztül. A nap kegyetlenül süt a várakozók koponyájára, de ezzel nem törődnek. Ki törődik még Mudrosz szigeten a nappal? Délután öt óra után, a mikor a szolgálatnak vége, valamennyien találkoznak a hűsítő forrásnál s bizalmasan csevegnek egymással. Egyik-másik élcelődik ugyan, de a beszéd tárgya rendszeren nagyon komoly és mindenkinek arcáról visszatükröződik a keleti holdfényes éjjel komolysága. Messziről, a környékező dombokról, idáig eljutnak az éjjeli

APOLLO

a ROYAL-SZÁLLÓ épületében
az előkelő társaság mozgóképszínháza.

Nida-menti állásaink. Ez a kép mindennél jobban bizonyítja, hogy hős hadseregünknek minő terepnehézségekkel kellett megküzdenie.
Mártiy Béla huszárfőhadnagy Kodak-gépen készült felv.

takarodó elhaló hangjai. Ábrándozó elmerültséggel lesik a hazájuktól messzire elszakadt katonák a behizelgő hangokat s különösen azokat a tisztá, művészi-cikornyázott dallamokat, a melyeket egy zuáv trombitás, egy művész, a kít a párisi konzervatórium az első díjjal tüntetett ki, hangszeréből kicsal. Aztán visszamennek a táborba és örömmel üdvözlik a vízfordókat, a kik odajönnek és a sátrak előtt guggoló katonák edényeit hűsítő nedvvel megtöltik. Mindegyik katona kap néhány darab cukrot és kevés vízbe csepegtetett mentát. Mihelyt szomszárakat csillapították, valamennyien a földre terített takaróra fekszenek és néhány perc múlva elaludznak.

Bármilyen jól táplált is a katona, mégis mindig éheznek és különösen oly dolgok után áhítoznak, a melyek egyáltalában nem állnak rendelkezésére. Különösen Mudrosz-szigeten nem nagy a választék. A város nyomoruságos kis hely, alacsony házikókkal, a mely minden nélkül szűkölködik. A lakosság nagyon szegény és a szó teljes értelmében semmije sincsen, semmiből meg tud élni s ott hajtja le fejét, a hová kerül. Még egy-kettőjüknek van éjjel fedél a feje fölött. Ennek ellenére a csapatok megérkezése után néhánynak az a merész ötlete támadt, hogy boltot nyisson.

A katonák rendszeresen eljárnak a vásárookra. Ezek a fickók a világ minden részéből valók. Taglejtésekkel és artikulátlán hangokkal igyekeznek egymást megérteni. Megtanultak néhány görög szót, a melyet folytonosan alkalmaznak, nem törődve azzal, vajjon illenek-e vagy nem. Legtöbbször vittek ebben a tekintetben a szenegáliak.

— Nagyon jól tudom magamat kifejezni, — mondja büszkén egy szenegáli katona — egyszerűen hozzáfűggesztek minden szóhoz egy osz-tagot, például: Dosz mosz pánosz.

Orosz foglyok a kissitkei fogolytáborban.

Moldován Béla rajza.

A TÁRSASÁG.

A különböző harcterek izgalmas hirei között vizsaszásnak látszik a társaság eseményeiről beszélni. Pedig — nem tudom, szégyenére-e vagy dicsőségére Budapestnek — a főváros társadalmi életét nem csak hogy meg nem ölte a tizenöt háborus hónap, ellenkezően, merem állítani, az idei október mozgalmasabb, eseménydusabb volt, mint a régi békés idők őszi hónapjai. A dolog magyarázata egyszerű: békében vagy nem volt itt még ilyenkor a társaság, vagy nem mert bevallani, hogy már itt van. A pesti falkázó társasághoz aránylag kevesen tartoztak, a dámák legtöbbször a vidéki kastélyokban élvezte az októbert és novembert, az itthonlávók pedig még nem értek rá mutatkozni.

Ugy-e, milyen furcsa ezekről a dolgokról ma beszélni? A pesti falka Isten tudja, hol pihen; legszebb két dámalovasa, Széchenyi Péterné az Andrássy-uti hadikórházban, Esterházy Pálné valahol az olasz harctér borzalmas kötözöhelyein ápol, — s a daliás, a hős Esterházy Pál nincs többé.

Mindezek a gondolatok akaratlanul is eszembe jutottak szombaton délután — a Park-klubban. Tavasz óta járom a szerb, a török, az olasz csatateret, néhány hét múlva a világháboru legfontosabb harcait fogom végignézhetni, közbe pedig egy esős, őszi délután az 1111. számú konflison a Park-klub öt-órai teájára hajtatok ki. Ne tessék megijedni, a high life nem unta még meg az ápolást, a szombati teának is hazafias háttere van. A külföldi újságírókat látta vendégül a főváros legszebb, legelőkelőbb klubja, mely alkalomból, a mennyire az idő rövidege engedte, öszszegyűjtötte a klub Pesten tartózkodó tagjait, hogy a magyar társadalomnak ebbe a részébe is bepillantást nyerhessenek a semlegesek iderándult képviselői. Jekelfalussy Zoltán igazgató és Drasche Lázár Alfréd, a választmány tagja, voltak a háziurak, azonban a klubnak nagyszámban megjelent többi tagja is tőle telhetően igyekezett, hogy a nevezetes vendégek otthonosan érezzék magukat, kellemes benyomással távozhassanak körünkből. A társaság dámái közül főleg Wlassics Gyuláné, Inkey báróné, Drasche Lázár Alfrédné, Bárczy Istvánné, Bukovinszky Arthurné szorgoskodtak az érdekes vendégek körül s talán életükben annyi újságíróval nem beszéltek, mint ezen az egy esős őszi délután. Karátsonyi Jenő gróf, Wlassics Gyula és volt amerikai követünk, Hengelmüller László báró, sorra szólíttatták az újságírókat, kérdeztek, de feleltek is, mert nem egy közülük, mint a madridi Asziceto Sardo y Vilar s a lausannei Krafft Gusztáv alaposan kihasználták az alkalmat, hogy ne csak hozzanak, de

Fényes Annuska, a Magyar Színház tagja, az *Évike* címszereplője.
Horthy Béla rajza.

vigyenek is magukkal véleményeket, kritikákat, információkat. Egy eleven angol, W. Dempsey is szabadon járt-kelt közöttünk, élő bizonyosságul a magyar türelemnek és gavallériának. Sardo y Vilarnak nagyon tetszett az eset, fel is jegyezte s hosszabb cikkben szándékszik megemlékezni a dologról.

A klub teljes világitásban ragyogott, a zöld libériás, ezüst gombos inasok nesztelenül hordták szét a párolgó teát, a habos csokoládét, kedélyes csoportok alakultak, magyar, német, francia, angol, spanyol nyelven folyt a társalgás, a termeket kellemes meleg járta át, — künn hideg, őszi eső csapkodott — s mindnyájan, a kik öttől hétig ott voltunk, elfelejtettük, hogy világháboru van, elfelejtettük, ki mindenki nincsen itt, ki nem fog többé soha e kedves, finom termekben megjelenni.

Ezek a gondolatok azonban csak az 1111. számú konflis belsejében iutottak ismét eszembe.

D. I.

Művész-sorsjáték

az orosz dulta sárosi falvak fölépítésére.

Kiállítás: a városligeti Szépművészeti Múzeumban.

Nyitva minden nap 9—3-ig; vasárnap egész nap.

Belépődíj 40 fillér. Sorsjegy ára 5 K. Kapható a Társaság kiadóhivatalában és minden dohánytözsdében.

AZ ERESZ ALATT.

Irta MALONYAY DEZSŐ.

A facsaros Nyikó völgyében tüzelt ránk a juliusi áldott nap, lovaink tikkadtan kapaszkodtak Kobátdemeterfalva felé. Az oldalakon kékévkben száradt a gabona; boldog verébnép lakomázott a tarlókon. Lásan, lomposan, csak módjával, a székelység most dolgozik a szénával. Mert lesz az idén, széna is lesz bőven, törökbuzza is, ejszen, ha a jövő héten ad egy kis esőt az Isten!

A ki most találkozik az uton osdolai szikulussal s megkérdi tőle: ked hova való? — annak hetykén felel a székely: »Osdolai. Mi baja véle?« Mert hogy ilyen fölséges idő van s termett Osdolán ropogós cseresznye jócskán. Bezeg tavaly ilyenkor, a ki akkor kérdezősködött, milyen alázatosan, milyen eseten felelt annak a székely: »Mű, istállom, mű csak Osdolán nyomorgunk!« Mert hogy tavaly őt szekér cseresznye alig lett, az is csak afajta hitvány.

Most!? . . .

A faluban nem maradt épkézláb ember, a másfél esztendő legényke is künt hemperog a mezőn, tanul szénával dolgozni, és ott, a mezőn, új szénába ágyazva a csecsszózó gyerek bölcsője is, a széles karimájú böződi szalmakalap alatt, a mit anyja helyezte fölibe. Csak az öregek vannak odahaza s irigylik azokat, a kik a mezőn csinálhatják a szénát.

Szekerünk beállott, Kobátdemeterfalván, a vén Kakas Mózi bá' udvarára.

Mózi bá' a tornác küszöbén üldögélt; rég elmúlt hetven az öreg. Mellette a vasvella. Sütött rá a nap. Beljebb ült, kis széken, guzsaly mellett, Véri asszony. Mózi bá' édesanyja. Véri asszony mellett, köhögős Sári néne, a ki Dummogó Józsi bátyánk után maradt el özvegyen a szomszédban, már ezelőtt tizennégy évvel, hatvanhét esztendő korában. Sári néne is az orsót pörgette. A két öreg asszony között, a földön csü-

csült kicsi Anna, Véri asszony dédunokája, lángpiros pendelyben, sütött ő rája is a nap.

Sarokban a gabonás szuszink, rajta egy borító; odébb egy kis tekenő, meg a cirokseprő; a falon lóg a tisztára surolt lapító s a laska sítító; fölöttük, a koszorugerendába akasztva két rozsdás kasza; a hijuba szolgáló lajtornán egy vén szürke tyuk szunyókál. A tető pereme szép csipkés árnyékot vet följük a fehérre meszelt falra. Beszélgetnek.

Véri asszonynak legnehezebb a sora: három esztendeje egy szikrát sem lát, csak éppen, hogy a fonalat ki tudja tapogatni a guzsalyról. Dédunokája, a négy esztendő kicsi Anna, vezetgeti ki a tornácra meg az udvarra.

Sóhajt Véri asszony:

— Bárcsak annyira vónék, hogy a malacokat el tudnám látni! . . . Pedig az éjszaka is milyen tiszta volt a szemem! A kisablakon néztem ki az életre. Bár féligre látnék úgy émmönten is! Mi hasznuk így vélem? . . . Mózi, te! löktél a tinóknak, édes fiam?

Csöndesen felelt Mózi bá':

— Ráér.

— Ha én még egyszer enni adogathatnék az állatoknak! De már a legyek is rajtam! Esznek, már elevenen. Ma is meghalnék, jó szívvel én, ha lehetne!

Mózi bá' cirógatja a vasvella nyelét s azon csöndesen beszéli:

— Idesanyám

is úgy vón' csak véle, mint a fás ember, a ki a halált szőlította. Ejszen, a mikor gyüött, aszondta neki: csak ezt a kicsi fát segitené föl kigyelmed a hátamra! . . . Ked is azt adná: hadd jöjjenek unokáim, elbucsuzni! Meg engem is csak megtapogatna kigyelmed, elébb! Meg, ehejt, ni, Sári néne után is átszalajtana kigyelmed a szomszédba!

Sári néne bölint rá többször.

És köhécseltek.

Hallgattunk. A lovak jóízűen ropogtatták a szénát. A szürke vén tyuk, mintha álmában, riadt egyet a lajtornán s aztán tovább szunyókált.

Amerika legszebb menyasszonya: Miss Margeret Andrews az elmúlt hónapban kötött házasságot Morgan Belmont amerikai milliárdossal Newportban.

Véri asszony megint csak sóhajtott:

— Akar a gyertya, ugy fogyott el a szemem, apránként.

— Orbánc került a kigyelmed fejibe, — mondja igen határozottan Sári néne.

Mintha nyomtatásból olvasná, olyan határozottan beszél Sári néne, ha egyszer elkezd. Közül nem is köhéscsel, pedig máskor egyre.

— Hej, ha Szász Izsákné meg vón' még, Kisfaludban!

— Nagy tudós vót, — helyesli Mózsi bá', — afajta csak születve születik. Igen, tudós asszony vala, Szász Izsákné.

— Az meggyógyított vón' engem, — sóhajt Véri asszony, — ha el nem vón' telve az idő!

— Az meg, — bólint Mózsi bá'. — Gyógyított az veszett állatot is. Vért porral tisztított. Hordoztak ahhoz Beszterczéről is olyan beteget, a ki héjába forgott a doktorok kezén. Helyrehozta. Nagy tudós vót, no!

— Most én is künt vónék a szénánál! — panaszkodik Véri asszony.

Megint hallgatunk.

Kicsi Anna sem moccan.

— Szóltál, te Mózsi? — kérdi Véri asszony.

Mózsi bá' int, hogy ő nem szólt. Cirógatja a vasvella nyelét s mialatt csak néz maga elé, kezdi mondani bevezetés nélkül, mintha már régen erről folyának a szó:

— Pedig a sok pénz, az, ott a Várhegybe! Eleget dőgoztak véle, nem lehet kivenni. Ahajt megyen egyre lejjebb, lejjebb. A dákusok ásták el annyira, a suly ette vón' ki őket!

Véri asszony nagyot fohászkozik:

— Az éjjel álmomban egész jól hallottam. Álmomban látok én, hallok én, álmomban fiatal vagyok én!

— Tán táncba is eljár kigyelmed? — tudakolja Mózsi bá', roppant komolyan.

— Voltam a kútnál is álmomba, — panaszkodik tovább Véri asszony, — de olyan hideg volt a vize, hogy a ki abból itt' vón', annak megfagyna a zsirja s ahajt halva maradna... Mózsi, te! lökjél már a tónóknak, édes fiam!

Münnich Aladár 4-es lovastüzérhadnagy Sabina lovával az északi harctéren. Heincz Pál 4-es tüzérszázados felv.

— Ráér! — felelé csöndesen, Mózsi bá'.

Sári néne most kezdi dicsérni igazán Szász Izsáknét, a ki olyan születve született tudós volt.

— Csak rátekintett a betegre, s egyszeribe megmondta, életerős lesz-e?... Engem is, lám!... Mer' akkor reggel — (hajnalban a csordás az avaskert fölélt túlkölt, most is hallom) — a mikor gazdám, Isten nyugtassa, aszondja: »Sári te! ihatnám!«, odamék hozzá s karomra, ide, né, erre a karomra veszem a fejit s ugy adá ki a lelkét. Ippog hogy akkor. Rusnyán zakatolt a tüdeje. Aztán csak száradt az én karom. Aztán egyre láttam, szegényt. Künt ült a ház előtt, a cserefán, halála után is. Mellette két ejteles kártyuban a burjános pálinka, a mit annyira kedvelt ő, szegény gazdám, Isten nyugtassa! Majd ijedeztem tüle, a karom meg száradt. Csak a bőr meg a csont. Ehejt né, ez a karom!... Akkor mentem át Kisfaludba, Szász Izsáknéhoz. Mind sirtam az egész uton. Otthon feküdt a házban, mer' akkor már dagadott a lába néki is, szegénynek. Reám peslant az ágyból. »Szerencséd, hogy itt vagy, édes jányom, máskülönbén mához egy hónapra földbe tennének téged! Azt is tudta, hogy gazdám (Isten nyugtassa!) itt adá ki lelkét az én karomon, a ki ugy száradt el azóta. Azt is tudta, hogy halála után is egyre láttam a ház előtt, a cserefán. Meg azt is, hogy két ejteles kártyuban a burjános pálinka... Hát, hogy honnan tudta? Mert, hogy mindent tudott. Rendölt is. Avas tormát, repceolajba. Az Isten megáldja érette a haló porában is. Ő gyógyított meg engem, csak ő, Szász Izsákné.

Jó izlésű ember óvatosan választja meg pipereszappanát!

Járványos időkben Brázay „ANTIPARASIT“ szappanát használja, mely kiváló minősége mellett legtökéletesebben szolgálja a fertőtlenítés célját is.

Mindenütt kapható!

Készíti: BRÁZAY KÁLMÁN szappangyára. □ Budapesti raktár: VIII., Baross-u. 43.

Egy gránát munkája a smerozovicei temető egyik családi sirboltján.

Vermes Gyula huszárfőhadnagy felv.

És köhögött hosszasan Sári néne. Mint a mikor iszákban száraz diót ráznak.

A szürke vén tyuk rémulten rebbent le a lajtorjáról, de a másik két öreg nem mozdult; kicsi Anna sem ijedt meg.

A lovakat itatta kocsisunk.

Véri asszony kérdi:

— Mózsi, édes fiam, hol jár a nap?... De lassan telik!... Ej'szen, lökhetnél már te a tinóknak, mégis!

Mózsi bá' megvakargatván fehér üstökét, elnéz messzire s aszondja:

— Ráér.

Hosszu csönd után, mégis csak Mózsi bá' szóval meg:

— Ides anyám! Ma pintek, vasárnap harangszentelés. Az uj harang!

Miután sem Véri asszony, sem pedig Sári néne nem felel rá, ő maga folytatja:

— A régi nagy harang vót olyan hangos, mint ez az uj.

Véri asszony mintha nem hallaná, Sári néne pedig talán még egyre Szász Izsáknéval vesződik.

Mózsi bá' már olyan halkán, csak magának mondja:

— E' tán, az uj harang, e' még süketebb...

Lám, Véri asszony ekkor bölint, háromszor is, mondván nagyon panaszosan:

— Majd elég hangosan szól a', én nékem! Csak legalább vasárnapra hálnék meg.

— Köznap is jó lesz tán, ides anyám, mü nekünk? — veti Mózsi bá'.

— Mózsi te! édes fiam! — korholja fiát Véri asszony, — hova gondolsz?... Ilyen munkaidőbe? Egy muhaszna vak asszonyér' elhagyják a drága, jó szénát!

Főpillantott kicsi Anna, Véri asszony dédunokája s ő is megszólalt.

Nagyapjának, Mózsi bá'nak mondja reménykedve:

— Nagyapó! Osztég, ha meghal vesárnap nagyanyó, ejszen majd én is kimék a szénához?

A lovak ittak is. Egészséget adjon Isten!...

Mentünk.

Gimnáziumi érettségít tett urileány,

ki még néhány szabad órával rendelkezik, **irodalomtörténeti, földrajz és történelmi** órákat vállal. Közelebbi címe megtudható a **Társaság** kiadóhivatalában.

SZEMEK.

1.

*Elgondolom, mily szép lehet,
Ha már a reggel halk sugárt oszt
S e mély, csodás és kék szemek
Kinyilnak, mint a kék virágok.*

*Elgondolom, mily szép lehet,
Ha mámorán egy esti csóknak
Ezek a nedves kék szemek
Fáradt gyönyörrel lecsukódnak.*

*Ha rájuk nézek: reszketek
És nem tudok egy szót se szólani.
Mily kár, hogy értem sohasem
Fognak kinyilni, lecsukódni;*

*Nem látják könyves szívemet
És mégis, mily gyönyörű végzet,
Hogy életembe közönyös
Fénnyel örökre belenéznek . . .*

2.

*Mint erdők esti sóhajtása,
Mely mély tavak fölött lebeg:
Beárnyazzák lágyselymű pillák
A bűbajos két szemedet.*

*S az árnyból kéken kilobognak
E titokzatos csillagok,
Mint mikor hamvas, barna felhők
Mélyéből az ég felragyog.*

*Óh ég, óh mennybölt tündökölj rám
Egy röpké pillanatra csak,
Hadd hulljanak e szép szemekből
Szívembe édes sugarak;*

*Gyógyító fényük simogatva
Suhanjon át rajt' reszketően,
Mint egy elkésett nyári dallam
Az őszbeborult temetőn . . .*

3.

*Minden szépség, mi a földön virágzik
Nekem ma szemeidben tükrözik.
És még sincs annyi szépség a világon.
Mint amily szépek a te szemeid.*

*Világosság lesz, hogyha széttelintesz,
Fényük lezárul: minden ködbe hull,
Mint ismeretlen jelenést az égen
Elnézem őket hosszan, szótlantul.*

*Mitől oly szépek, kedvesek, sugárzók?
Könny az, mi bennük csillámlón ragyog?
Vagy május reggel kék virágkehelyből
Fuvalom csókolt rá hűs harmatot?*

*Pihenj meg rajtam álmodó tekintet,
A vágyaimhoz légy egy percre hű,
Fényed, mi halkán rámhull s dalba ringat:
Szeszélyes, bájos, bús és gyönyörű.*

*Óh, ez a két szem, míg mindazt, mi bántott
Játékos ábránd fátyolozza el:
Két kék madár, mely édes rebbenéssel
Elmulásomba tavaszt énekel . . .*

Endrődi Béla.

A görög király a Szalonikiben partra szállott idegen csapatok elhelyezéséről szóló jelentéseket hallgatja.

CZERWINSKA HADNAGY.

Elbeszélés.

Irta SOMLAY KÁROLY.

Addig tervezgetett, míg végre egy Vojtek Gyuró nevű gnézdai legényre bízta a levelét. Gyuró már ismerte az utakat, mert a szepesi furmányosokkal sokszor járt Krakóban.

Ez 1763-ik december havának vége felé történt. Csodálatosan enyhe volt a tél. Csak itt-ott a hegyek ormain feküdt egy kis hó. A patakok pedig még javában csörgedeztek a völgyekben. Gyuró hátságébeje hát könnyen baktatott a krakói országoton.

Hanem aztán egy éjszaka megfordult az időjárás. Ujév napján havazni kezdett. Sűrű pelyhekben esett és egy kis szünetet tartva, négy nap, négy éjjel folyton havazott. Ötönap virradóra kitisztult az ég és irtózatos vad szél kerekedett a Tátrák felől. Valóságos hó-hegyeket hordott össze. A védtelenül álló fákat gyökerestül szaggatta ki. Kiálló bérceket tördelt le a magas sziklákról. A Dunajec jégpáncéllá fagyott.

Vojtek Gyuró ügyes legény volt. Szerencsésen végrehajtotta Krempászky parancsát és a választ halinájába varrva, már visszatérőben volt, mikor a vihar uton kapta a Babia-Góra hegylánc lábánál.

Megjelent az 1916. évi

HÖLGYEK NAPTÁRA

Szerkesztő: S. BOKOR MALVIN.

Kapható minden könyvkereskedésben.

A Vilmos császárról elnevezett 7-es huszárezred fiszfikara a harctéren.

Balról jobbra: Kapri báró, Baich báró, Sárdy, Tisza gróf, Telegdy, Manasteriotti, Majláth gróf, Trauttenberg báró, Szápáry gróf, Balásy, Meszlényi L., Szunyogh, Wolff, Meszlényi J., Ambrózy, Péchy, Szabó, Donner dr.

Sárdy Tibor huszárkapitány felv.

A meredek hegyi utak havas lejtőin a ló megcsuszott. A véletlennek köszönhető, hogy lovastul együtt a mélységbe nem zuhant. Távolról, a fenyvesekből ebugatáshoz hasonló üvöltések hallatszottak. A farkasok üvöltöttek.

Leszállott hát a nyeregből és a fáradt állatot kantárszáron vezetve, menedék után látott. Az uttól nem messze, egy sziklaomlásra talált, melynek hosszukás, hátrább sötét és nyirkos, — de szélről, hidegtől védett, — üregében lovával együtt kényelmesen elfértek. Ez az üreg volt az Aksamintka oduja. Ebben a trogloditaoduban a legenda szerint valamikor hegyimanók, aztán zsványok laktak.

Kenyér meg szalonna annyi volt még a tarisznyában, hogy három-négy napra is elégnek ígérkezett. Fenyőpálinka is volt még a butykosban.

Alkonyodott. Nem sok veszteni való ideje volt. Lova számára a vékonyabb hóréteg alól száraz füvet kaparászott össze. Aztán rőzsét tördelt a bokrokról és tüzet gyujtott.

A tüznek kétszeres hasznát vette. Először is fagyos kezeit és lábait átmelengette; aztán meg a magasan lobogó lángokkal elijesztette a kódorgó farkasokat.

A vihar dühöngött, mérgesen ordított. Gyuró rá se hederített. Szalonnát piritott és jóízűen falta a csepegő zsirtól ázott kenyeret. Közben nagyokat huzott a csipős fenyővizből. A lovacska pedig ropogtatta a száraz alpesi füvet. Mire beesteledett, Gyuró újra meg- raktá a tüzet, aztán fekhelyet készítve, — abban a reményben, hogy másnap reggel folytathatja útját, hamarosan elaludt. Ki tudná, miről álmódott a langymeleg oduban? Alighanem azt a sok polturát számlál- gatta álmában, amelyet Krempászky kapitány ígért neki a krakói levélért, mert szörnyen boszankodott, hogy vén táltosa nyerítésével fölzavarta álmaiból.

VII.

— Talán a jászol után fáj a szived, — mordult a lóra, — vagy zabocskára jött étvágyad? No arra ugyan várhatsz, mert hosszú még az ut Gnédzáig.

De a jámbor állat a gazdája szavára se csöndesedett el. Nyerített. Prüszkölt és nyugtalanul dübörgött pataival a pincszerűen kongó talajon.

— Ejnye, már csak megnézem, mitől ijedez a pajtás, — mondá ásitva Gyuró — és kibujt a halinából.

Kezébe egy égő faágat véve a sziklaüreg hátulsó része felé égett, ahol a ló nyerített.

Most aztán Gyurón volt az ijedtség sora. Az odu széles sziklarepedésében egy bársonyköntösös fiatal nő feküdt. A nő külseje után ítélve az uri osztályhoz tartozott. Aludt. Arca olyan, mint a fehér márvány. Szerjes ajkai összecsukódtak.

Egyetlen népnél nincs annyira a babonaságra való hajlam, a csudálatos mesékben való hit annyira kifejlődve, mint a nagyhegyek között vegetáló szegény tótokban. Minden pataknak, folyónak, minden szikla- csucsnak, minden sötét erdőnek szerintők megvan a maga jó vagy rossz tündére, a kivel találkozni vagy nagy szerencsét, vagy valami nyavalyát, vagy háborút jelent.

Gyuró biztosra vette, hogy most valamelyik hegyi tündérral hozta össze a jó vagy a balszerencse. Csak

Elesett hőseink

nevének megőrkítő díszes emléktáblák templomok vagy középületek falaira, hazai márványból 50 kor.-tól feljebb, köztetekre és temetőkre állítandó emlékoszlopok 150 kor.-tól feljebb. Megrendelhetők: „KULATAR“ művészi sírkökiállítás, Budapest, VIII., Köztemető-ut 4. szám alatt.

Krompachi Gundellinger Gida 85-ik gyalogezredbeli százados. Az északi harctéren megsebesült. Hősi magatartásáért a Signum laudis-t és a III. osztályu hadiékítményes katonai érdemkeresztet és a vaskeresztet kapta.

— Hé izé! Kelj fel innen a nyirkos földről. Gyere csak, van még kenyérem, szalonnám, pálinkám. Ugorj föl hát no!

A tündér nem mozdult. Gyuró hát bátrabb lett és a lábát kezdte ráncigálni:

— Bizony isten bolond vagy, hogy nem eszel ebből a fain krakói szalonnából. Hátha még a pálinkámat megkóstolod? Nesze, itt a butykos.

De a tündér nem lehetett éhes, se szomjas, mert még a pilláit se nyitotta fel a szives kínálgatásokra. Bosszankodott is Gyuró:

— Ha az ember tündér is, nem muszáj olyan kevélynek lenni, hogy a szegény Vojtek Gyuró gugyijából ne igyék egy kortyot.

De a tündér még erre a szelid pirongatásra se reagált. A legényke hát ráfordult:

— A sátán bujjék beléd! Ha nem iszol szépszerivel, igyál kölletlenül, de az én pálinkámat ne ócsárolj le!

Azzal fogta a butykos és a tündér ajkai közé szorítva, jó nagy kortyot öntött pálinkájából a torkára. A nő ajkai lassan rángatózni kezdtek. Szemhéjai megmozdultak. Keble csendesen pihegett a nehéz köntös alatt.

Gyuró melléje kuporogva nevetett:

— Ugy-e, fölséges a fenyővizem? Biz' isten tündérországbán se mérnek külömbet. No még egy kortyot hegyibe!

A tündér a második korty után, — a nélkül, hogy szeméit fölnyitotta volna, — nyöszörögve sóhajtott:

— Apám! . . .

Gyuró ámult-bámult, hogy a tündéreknek is van apjuk. Óvatosan megfogta a nő kezét:

— Nem apád van itt, hanem a Vojtek Gyuró Gnédzáról. Kelj fel már no, aztán menjünk a tüzhöz, mert itt hideg van. A nő

azzal nem volt tisztában, megszólítsa-e az alvó tündért? Hátha jókedvében találja a tündért, a ki aztán nagy kincs nyomára vezet? A kincsen vehetne birkákat, a havasokban építene juhaklokat, tartana bacsókat, a kiknek ő parancsolna . . . Végre is félénken megráncigálta az alvó tündér köntösét.

kinyitotta piltisztában, megláit. Kábult fejét könyökével támasztotta meg.

— Élek még? Vagy már meghaltam? — pihegte.

Gyuró tréfásan hátba legyintette?

— Bolondozol, mintha már farsang volna; mintha nem tudnád, hogy én vagyok agnézdai vén Vojtek Misu fia, a Gyuró. Otthon

vasgyurónak neveznek engem, mert annyi erő van bennem, hogy husz más legényben együttvéve sincs annyi. Ha nem hiszed, próbáljuk meg.

Azzal, hogy bebizonyítsa erejét, fölemelte a földről a tündért és hamarosan úgy megszorongatta a derekát, hogy szinte ropogtak a csontjai. Aztán szépen talpra állította.

— Így ni, most már ha jó tündér vagy, mutass nekem kincset. Hadd térüljön meg a pálinkám ára, a mit megittál.

A nő elmosolyodott:

— Nem vagyok én tündér, hanem csak egy szerencsétlen leány, a ki azért jöttem ide, hogy itt meghaljak és hogy a holttestem se kerüljön többé emberek szeméi elé.

Gyuró a hamvadni kezdő tüzes ágat kíváncsian a nő arca elé tartotta.

— A patvarba! Mert miért halnál meg, mikor még egészen fiatal vagy? — dohogott boszszusan. — Gyere inkább a tüzhöz, ülj a halinámra, egyél, igyál, aztán meséld el honnét jösz, hova mégysz? Ha majd elfáradsz a mesélésben, én is mesélek neked a hazámról.

A nőben bizalmat gerjesztett az együgyű legényke szeliden fénylő kék szeme.

A lobogó tűz fényénél sirdogálva mesélte el szomorú meséjét. A Voronovszky Paula történetét.

Pitymallott. A vihar elfáradt. Néhány sóhajta ott vergődött még haldokolva a réteges havakon. Aztán megnémult. Olyan néma lett a fehér táj, mint egy elfelejtett temető. Gyuró fölállott a leány mellől és az uttalan utakon Krakó felé fenyegetett az öklével:

— Ugy segíjen az én igaz istenem, hogy boszut állok valakin Kenderke kisasszonyért . . .

(Folyt. köv.)

Csánk István 13-as tábori taracktüzerőnkéntes. 17-éves korában önként jelentkezett.

bellusi Baross Tibor dr. 10-es huszár hadapród, az északi harctéren súlyosan megsebesült.

MIÉRT KOMMENTÁR

és magyarázat György király balesetéhez? És főleg, miért ez a nagy ijedelem és titkolózás a Reuter-ügynökségen? Elvégre háboru van és a legkisebb baj, a mi történhetik valakivel, hogy leesik a lóról. Hogy az illető király? Édes jó Istenem, a harctéren mindenki egyforma és ott nincs neszfogó bársonyos szőnyeg királyi oldalbordák számára. Persze, persze: ómen, — mondják sokan, rossz jel, ha egy koronás férfi a hadsorok mögött kicsuszik a nyergéből. Hát ebben lehet valami és nekünk is eszünkbe jut esküszegő Ulászló, a Jagellók közül való, a ki ama nevezetes várnai csata előtt leesett a lováról és a kinek a feje az ütközet után török lándzsára került. Óh, igen, eszünkbe jut, mert vannak példák a történelemben és az ómenek kellemetlenek. De V. György? A sárkányölő nemes lovag, a szegény belgák és az elhagyott szerbek védelmezője, — mit törődik ő a jelekkel és mitől fél az antant e királyi pottyánás hatása alatt? Az igazság nem fél, nem bizony még a 39.2 fokos láztól sem. Katonadolog. És nem szabad semmi rosszat gondolni. Honny soít, qui mal y pense!

Az ember mindig örül, ha igaza van. Lám, megmondtuk, hogy nem kell féltetni Környeit, hazajön ő nemsokára és ime, már itthon is van és már csütörtökön énekel is. A trobadur-ban. Győzött lelkében a hazafi és bár egész sereg külföldi ajánlat van a zsebében, belátta, hogy neki most itthon a helye és ha Radames el is látogathat Bécsbe, Bánk bánnak Budapesten kell maradnia. Örvendetes tudomásul szolgál ez mindannyiunknak, a kik féltve szeretjük a magyar művészetet.

Mackensen most Temesvár büszkesége. A déli főhadiszállásról operáló német vezér olyan népszerű most ebben a városban, a mire kevés példa akad. A Mackensen név egy óriás neve ma Temesváron, egy Gulliveré, a ki most taposott a törpék szívére Kragujevácon. A kirakatokban mindenütt ott van a német vezér arcképe, képes levelezőlapokon ezrével küldik a temesváriak a jól ismert fotografiát. Szalonban, kázinóban, vendéglőben, kávéházban állandó téma Mackensen, a ki élénk részt vesz a város társadalmi életében. Eljár színházba, hangversenyekre és minden érdeklí, a mi Temesváron történik. Csodálatos emberek ezek a németek, — van bennük valami egészen sajtáságos erő, a mivel ellenállhatatlanul bilincselik le az embert és szinte már haragszunk rájuk, hogy annyira szeretjük őket.

Bessarabiában orvosaink kolera ellen beoltják a lakosságot.
Zsigmond Elek dr. ezredorvos felv.

A fellobogózott csernoviczi városháza Belgrád eleste után.
Szabó Nándor huszárfőhadnagy felv.

Angliában divatba jött a házasság. A szőke, kékszemű misszekre jó idők járnak, itt is, ott is jelentkezik egy-egy jól öltözött, komoly szándéku gentleman Hymen küldötteként, a ki nem flörtöt, hanem jegygyűrűt hoz és, pesti nyelven szólva, gyorsan, elegánsan »lenősül«. Honnan e derüs változás a világháború véres zajában? Mely jó tündér úzi rózsás játékaival Albion fiaival, kézen vezetvén őket lányos házakhoz? Malthusnak üzent-e hadat egy jobb kor, mely után oly régóta hasztalan eped a gyöngébb nem, jó példa akár ez lenni a franciák országának a harmadik offenzíva csődje után? Nyugalom, hidegvér. Se jó tündér, se jobb kor nem érkezett a zöld szigetre csak egy kis lövészárkok-iszony, borzongó sejtelve az általános védkötelezettségnek, melyet az angol parlament valószínűleg ki fog mondani minden — nőtlen angol ifjura. Óh, mert bizonyly szép az élet kedves angol városkákban, a hol zöld repkény fut a házak falán és a hol este hét órakor szépen átöltözve ül az ember a dinner-hez — pudingot enni.

Halottak napján eltakarodtak az égről a sűrű felhők, tiszta lett a kék kárpit és ránkmosolygott az Isten napja. És Herr Gefreiter Stefán Kovács, a ki jeltelen sírjában álmodik Galicia avarja alatt, megérzi ezt a napsugarat és tudja, hogy ez az ő napja, a dicsősége, mely győzelmet szerez ellenségen és halálon. És mi, kik csak lelkünkben gyujthatunk gyertyát elesett hőseink emlékének, mintha valami lidércnyomástól szabadulnánk meg ettől a napsütéstől. Igen, az Ur világosságot gyujtott ami halottainknak és szólt hozzánk az ő életet ígérő napjával. Áldott napsugár, ki beragyogod ezt a véres csillagot, hiszünk benned és ajkunk örömmel suttogja az Élet legvigasztalóbb jelszavát: Non omnis moriar...

SZINHÁZ, ZENE.

— Bolgár-török-hangverseny. — Opera. — Calderon. — Évike. —

A szépen induló hangversenyszезon egyik legvonzóbb érdekességének ígérkezik az a fényes koncert, a mit a Khuen-Héderváry Károly gróf elnöklete alatt álló Magyar Vörösféld bizottság és a bolgár vöröskeresztnek Apponyi Albert gróf vezetésével megalakult magyar bizottsága november 17-én az Uránia-színházban a konstantinápolyi vörös féld és a bolgár vöröskereszt javára rendez. Egy elsőrendű török hegedűművész, Haig Gudénian föllépése ad az estének speciális érdekességet. Az ifju török virtuóz, a kiról illetékes körök és a külföld teljes elismeréssel nyilatkoztak, pompás műsorral mutatkozik be a budapesti közönségnek. Nagy érdeklődéssel kísérik Baán Achillesné urnó, az Opera fiatal tagjának föllépését, a kinek a mult esztendőben már volt egy torró sikere a Zeneakadémiában s a ki ez alkalommal a Sevillai borbély Rozinájának nagy áriáját és Erkel Névtelen hősök című operájának nagy áriáját fogja énekelni. A programon szerepel még Dobay István *Kelet felé* című, törökökról és bolgárokról szóló felolvasásával.

Zsufolt nézőtér előtt folynak az Opera előadásai. A *Tannhäuser*-ben és a *Tristan*-ban újra hallottuk Buriánt és tökéletes élvezetet találtunk benne. Mindkét estén pompás együttes szerepelt vele a színpadon. A *Tannhäuser*-ben *Medek Anna* volt minden kritikán felül álló Elza s ragadta magával a közönséget. Kitünő volt még *Szemere* is. A *Tristan*-ban *Sebők Sári* klasszikus Izoldejában volt alkalmunk gyönyörködni, ebben a fényes alakításban, melynél jobbat e szerepben alig lehetne nyújtani. Vasárnap a *Bohémélet* ment az ismert kitünő együttesben.

Calderon hervadhatatlan, örökszép trocheusai szóaltak meg a *Nemzeti Színházban* az *Alcade de Zalamea* reprizén. Micsoda más este volt ez, mint a megnyitó. micsoda más közönség tapsolt a kétszázötven éves spanyol költő remekének. Jó volt a porlepte könyvet elővenni, fakult lapjairól az igaz poézis illata szállt felénk és mennyivel szebb lett volna, ha a derék, becsületes zalameai bíró köszönti a kezdődő évadot az ország első színházában. Vannak tradíciók és kell is, hogy legyenek, a mik többet érnek egy-két táblás háznál. — Hegedüs Gyula végre ott van, a hol már tiz esztendeje lennie kellene. Klasszikus volt a klasszikus darab cimszerepében, igaz és tökéletes. Közönsége őszinte szeretettel köszöntötte a Nemzeti színpadán és ez a taps többet jelentett az elismerésnél. *Paulay* Erzsí szép is volt, jó is volt és nem kis része volt az est sikerében. Mellettük *Gál* és *Beregi* jeleskedtek.

Vaskereszt a Rajna partján.

Fabinyi Lili fév

A dán hus jó, a dán vaj kitünő, — miért ne lenne jó a dán vigjáték? Egészen megjárja az ilyenkor, világháboruban, a mikor itthon se kedvünk, se időnk darabot írni, a piacon pedig nincs miben válogatni. Lám az *Évike* nem nagy igényű, szerény, jó nevelésű vigjáték, egy kicsit merev, egy kicsit darabos, egy kicsit naiv, de elvégre van eleje, van vége és van három felvonása, a mi betölt egy estét és egynéhány nézőteret. A publikum jól lakik vele, mint a dán hussal és a dán vajjal és csak hazamenet jut eszébe, hogy mégis csak jó volna, ha már nem volna háboru és béke lenne a világon, a mikor nincsenek hústalan napok és vértelen szindarabok. A cimszerepben — ez volt az est legnagyobb érdekessége — *Fényes Annuska* lépett föl, ez a bájos, fiatal művésznő, a ki igazán a színpad gyermeke és a ki a szemünk előtt nőtt fel csodagyermekből viruló nagy leánnyá. Hálás szerepét az utolsóig kiaknáta és ifjusága hatalmával, ó nincs ennél győzelmesebb fegyver, megvette a szíveket. Az előadás egyébként is kitünő volt. *Gombaszögi* Frida kis szerepéből is nagyot csinált abszolút művészetével. *Törzs*, *Forrai Rózsi*, *Halmi Margit* nagyon jók. A rendezés kifogástalan és nem szabad megfedkezünk *Hajó Sándorról*, a ki pompásan fordította és sok ötlettel spékelt meg az ösztövért dán terméket. K. V.

A TURNÜR.

Kezdetben vala a krinolin és ez régen vala... a szegény Stuart Máriát megölő gőgös angol királyné, Erzsébet korában, Urunk születése után a tizenhatodik században, a mikor a jámbor Latimer püspök az ördög találmányának nevezte az abroncsszoknyát. És a miképpen tudva van, hogy az ördög sohasem alszik, azonképpen a krinolin is nem szűnt meg kísérteni Éva leányait s lett tengeri kigyója a divatnak, a mit se erkölcsös prédikációkkal, se szigorú rendeletekkel nem lehetett agyonütni. A napkirály élete estéjén már újra udvarképes, szépséges Mária Teréziánk korában pedig eléri non plus ultráját, a mikor a szalonokban a bókók suttogása selyemsuhogásba, halcsontropogásba veszett és a mikor nem kis gondot adott két szerető barátnőnek, hogy egymást megcsókolja. Ne legyünk tulságos szigorúak: a rokokó krinolinjában már volt bizonyos kacér kellem és könnyedség, hiszen a mi túlzásba nem esik, nem lehet csunya, de már a hatvanas évek, helyesebben az Eugénia császárné abroncsszoknyái ellen-szenvesek voltak, legalább nálunk, a hol nótákkal üldöztük a second empire eme félszegségét. Selyemlopással gyanusítottuk a »kisasszonyt Pozsonyban,

krinolinban» és Szedán után jókedvűen kurjongatták a pesti utcagyerekek, hogy

Pesten, Budán az a hir,
Mebukott a krinolin.

Azóta még egyszer föl akart támadni a nyolcvanas évek elején, de már nem volt életképes és csak — turnür lett belőle.

Ó, a turnürre már jól emlékszünk. Gyermekkorunk emlékei füződnek hozzá és már csak azért is elnézők vagyunk vele szemben. Azaz nem is szemben, mert a turnür szerényen vonult meg a toalett háttérében. Az isteni Patti viselte a Traviata, a Rigoletto forró estéin, európai és amerikai körutjain és lőn általános divatja a turnürnek. A direktórium kora újult meg poétikus ráncokba szedve a termethez simuló csíkos selymet, csipkébe temetve a nyak lágy hajlását. És ráadásul ott volt hátul a turnür, egy lehetetlen szenzáció, a mit mégis lehetségessé tett a női szeszély. Nagyon sok ellensége volt, békés nyárspolgárokat halhatlan méregbe tudott hozni, de az asszony szerelmes volt bele, mert emlékeztette régi, tiltott szerelmére, a krinolinra.

Néhány év óta újra kísért a krinolin. És ott vagyunk, hogy minden valószínűség szerint az idei sze-

Görög csapatok felvonulása Szalonikiben.

zonban elérkeztünk a turnürhöz. Fordult egyet az élet kaleidoszkopja, a kép új, de a tarka üvegcserepek bizony csak a régié. A vén világ megvedli kigyóbőrét és igaza csak Ben Akibának van. A divat futólagos inspirációval ragad ki egy-egy vonást a multból, belenéz Mária Antoanett garderobjába, Pompadour aranyos szekrényébe, Watteau, Winterhalter kopizálya, eszébe jut Corday Sarolta, Madame Butterfly, kirándul a hegyes Svájcba és Castilia illatos völgyeibe és megálmodja az — új divatot.

Most a tornüron a sor. Nem haragszunk rá, de nem is örülünk neki tulságosan. Anyáink viselték a Vigadóban atléta- és jogászbálokön a mult század legbékésebb, legcsöndesebb évtizedében, a mikor fegyverben álltunk ugyan Galicia határán, de akkor a háborút hosszú skotróba tettük, mert élveztük a béke gyönyörűségét. Ha a turnür most is a békét jelentené, háromszoros hurrát kiáltanánk jövelele elé. De még nem merünk hinni és így csak a divat krónikájába jegyezzük föl, hogy jön a turnür és hölgyeink viselni fogják, mert — divat lesz.

BRACHFELD F.

Ő cs. és apost. kir. felsége kamarai szállítója
Csász. és kir. udvari szállító

Tábori fehérneműk és esőkabátok.

Féregóvó selyemingek és alsóruházat.

Nyári ingek és harisnyák.

Uri nyári ruházat mérték után.

Budapest, Dorottya-u. 1. Gizella-tér sarok.

Jegyezzünk hadikölcsönt!

A harmadik magyar hadikölcsön aláírása

folyó évi október 18-ától november 17-ig bezárólag tart. Aláírási helyekül fognak szerepelni az összes állami pénztárak és adóhivatalok, a postatakarékpénztár és közvetítő helyei, az Osztrák-Magyar Bank budapesti főintézete, valamint a magyar szent korona országai, továbbá Bosznia és Hercegovina területén levő fiókjai, az Országos Központi Hitelszövetkezet, a Magyar Általános Hitelbank és a budapesti és zágrábi intézetek által fölhatalmazott intézetek.

A harmadik hadikölcsön kötvényei 1915 november 1-től kezdődőleg évi 6% -kal, minden év május 1-én és november 1-én lejáró utólagos részletekben kamatoznak, tehát az első szelvény 1916 május 1-én esedékes. Az aláírás, illetve befizetés napjától a folyó évi november 1-ig terjedő időre eső kamatok akként térítetnek meg, hogy a folyó évi október hó 31-e előtt eszközölt jegyzéseknél, illetve befizetéseknél a kötvények aláírási ára 30 fillérrel kisebb összegben van megállapítva, mint az ezen időpont után történő jegyzéseknél.

A harmadik hadikölcsön előnyös feltételei, a pénzpiac kedvező helyzete, az utóbbi hónapoknak a háborút eldöntő fényes győzelmei és ennek folytán annak kétségtelen és világos felismerése, hogy a létünkért folytatott nagy küzdelem győzelmes befejezésére szükséges kölcsön jegyzésében való minél nagyobb részvétel az aláírók magánérdekei mellett a közérdeket is nagy mértékben szolgálja: biztosítékai annak, hogy a harmadik hadikölcsön jegyzésének eredményében az ország lelkes önbizalma és nagy teherbírájáról ismételtén fényes bizonyosságot tevő közgazdasági ereje előreláthatólag még impozánsabban fog megnyilvánulni, mint az első és második hadikölcsön alkalmával.

Felelős szerkesztő: DOBAY ISTVÁN.

Főmunkatárs: NÁDASDI BAÁN ACHILLES dr.

Laptulajdonos: DOBAY ISTVÁN és SZÉNÁSY SÁNDOR DR.

A legjobb német pezsgő!

FEIST-FELDGRAU

FEIST-CABINET

FEIST-CORDON

FEIST-ROTWEIN-SEKT

FEIST PEZSGÓGYÁR r.-t., Frankfurt a. M. Alap. 1828.

Főraktár Magyarország részére:

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 10. Telefon 81-84.

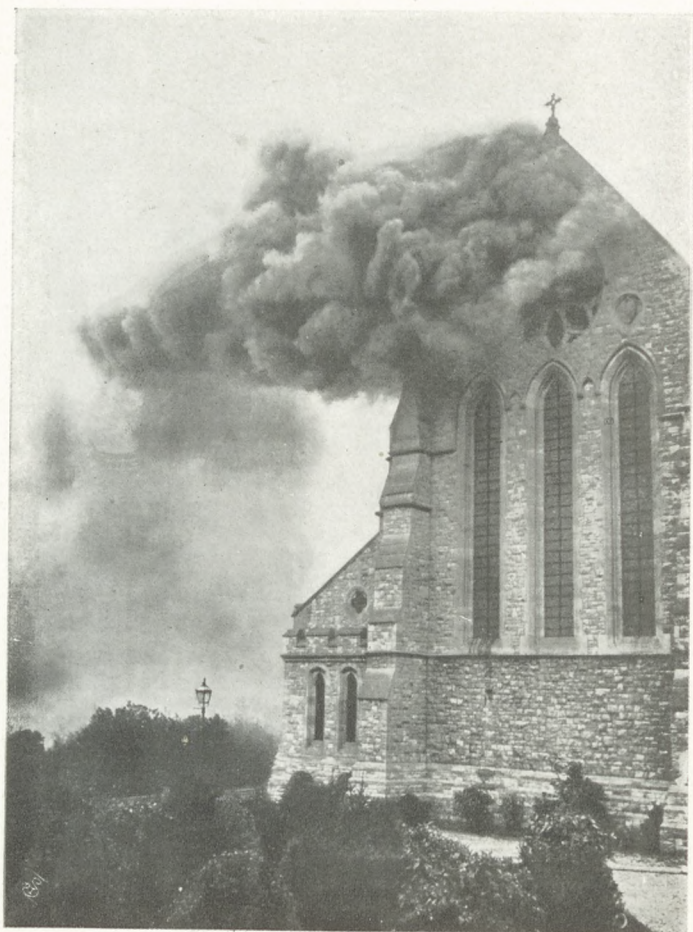
A BIKSZÁDI VIZ

szerencsés vegyi összetételénél fogva hatásában felülmúlja a gleichenbergi, emsi, seltersi vizeket. Ideálja a lugos-sós ásványvizeknek s igazi gyógykincs a szenvedő emberiség számára. Idült hurutos bántalmak, vesekő, angol- és görvélykór pompásan orvosolhatók

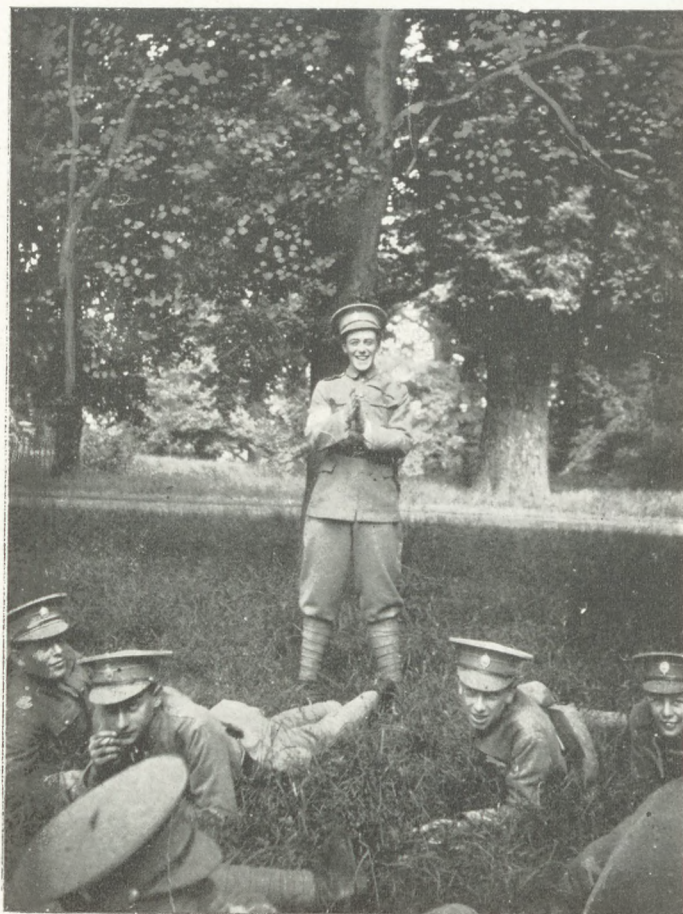
Kitűnő asztalviz.

vele.

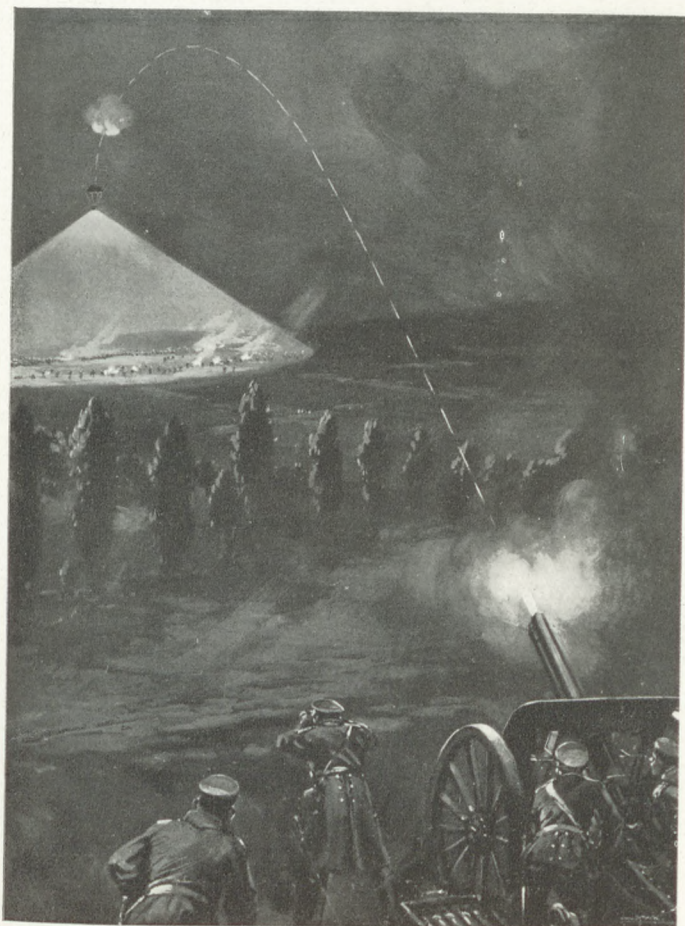
Kitűnő asztalviz.

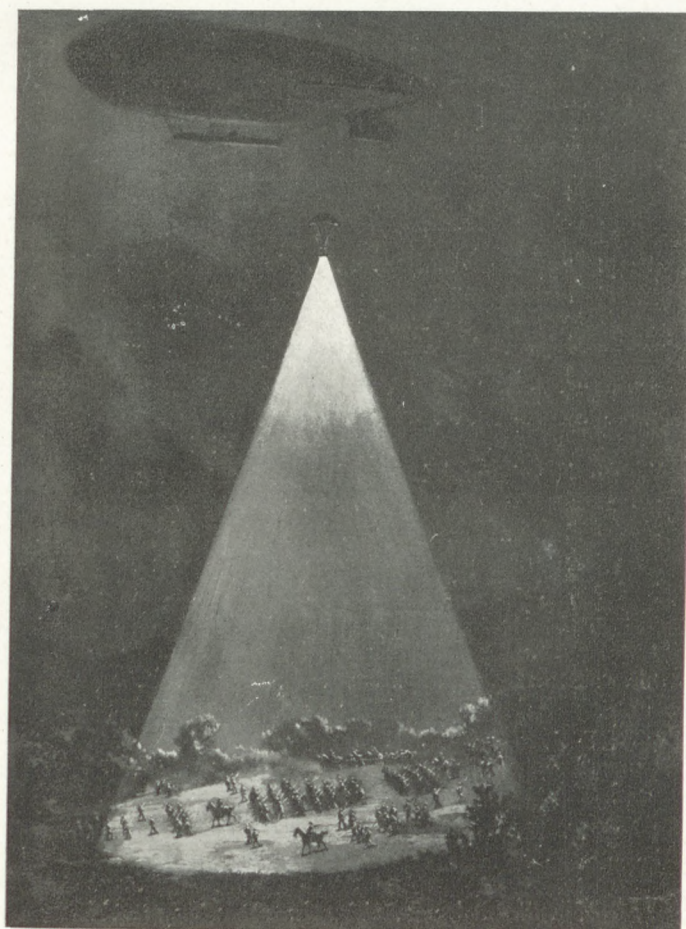
A Zeppelin-bombák hatása London külvárosában.

A legelőkelőbb angol családok fiai – közöttük az angol és a belga királyfiak – katonai gyakorlatokat végeznek az Eton College parkjában.

A nagy szerb háboruból: Világító lövedékek.

A nagy szerb háboruból: Az első Zeppelin szerb terület fölött.

A Ritz közkedvelt DISZTERME

legalkalmasabb teadélutánok és művész-
estélyek rendezésére Budapest, Eötvös-tér.

Frenreisz István

Éttermei

katonatisztek kedvelt találkozó helye.

Saját borpincék. — Telefon: József 35—87.

Budapest, VIII., József-körút 56.

Alapítva 1830.

Telefon: 2-73.

Guttmann A. és Fia
uri szabók

V. Arinyi-utca 1.
Ereshampolva

Budapest.

Urmánczy Nándorné

Szakácskönyve

: az uri világ izlése. :

A könyv ára kötve 3 korona
60 fillér. A szerző könyvének
tisztá jövedelmét a háború árvái
felségítésére fordítja.

Eltér minden eddigi sablonos rend-
szertől. A mai viszonyokhoz alkalmaz-
kodik. Közel 500 eredeti, praktikus étel
receptjét maga próbálta ki és a ki utána
csinálja, biztosra mehet. Főszempontjai:
: takarékoság, izletesség, egészség. :
Kiadása igazán művészi: címfődelét
Glatter Gyula festőművész rajzolta.
Megrendelhető: **A Társaság** kiadó-
: hivatalánál, Budapest, Riz-szálló. :

Gróf Esterházy Ferenc
uradalmi pezsgőgyára

Tata.

LAKODALMAS.
Demi sec.

ÁLDOMÁS.
Sec.

BILLIKOM.
Extra dry.

VIN NATURE.
Brut.

VEZÉR =
KÉPVISELET és
RAKTÁR

GRÓSZ BERNÁT
BUDAPEST

V. RUDOLF-
RAKPART 8.
Telefon: 14-38.

A HÁBORU ÉS ANGLIA!

A háborus Anglia

Irta: Bing Ede János.

MOST JELENT MEG!

Megrendelhető:
„A TÁRSASÁG“
kiadóhivatalában.

Ára 2 korona 50 fillér.

JOSEF FISCHER

cs. és kir. osztrák udvari szabó

WIEN, I., LOBKOWITZ-PLATZ 1.

Divatterem. Katonai és tábori ruhák.
Elegáns utcai öltözékek, látogató-toi-
lettek. Kabátok, szörmék. Kosztümök
14-17 éves fiatal hölgyek részére. Leg-
ujabb szabásu hölgylovaglóöltözékek

Kosztümök a sport minden ágához.

Izléses férfiruhák legfinomabb kiállítás-
ban. Szalon-, utcai- és sportöltözékek.